

bil ples čisto interna veselica, niso bili povabljeni. V predzadnjem dopisu iz Celja moram z začudenjem čitati, da je bil ta ples sijajen, oziroma da je bil kot sijajni ples prirejen. Še bolj čudno se je nam zdelo, da so bili nekateri biciklisti povabljeni (društva slov. biciklistov namreč ni nikjer). Jasno je, da dotični dopisovatelj ni bil na tem plesu, najbrž ni bil povabljen; tega mu torej ne moremo zameriti. Če pa trdi, da društva slov. biciklistov nikjer ni, potem pa ne vemo, od kod se je ta dopisovatelj vzela. Tolažba mu naj bode, da poznajo članove društva slovenskih biciklistov iz Celja med sportnimi kolegi ne samo na celem Spodnjem Štajarskem, ampak v Gradcu, Dunaju, v Pragi, po celem Kranjskem, posebno pa na Hrvaškem. To dotičnemu gospodu v pojasnilo.

Iz Ptuja. (V okrajni zastop) so bili voljeni dne 16. in 20. t. m. ti-le gg. kandidatje narodne stranke: 1. Iz veleposestva: Brenčič Miha, tovarnar v Žabjaku, Čeh Alojz v Ločiči, Kovačec Anton v Sp. Velovlaku, Mikl Tomaž, trgovec pri Sv. Marjeti, Ožgan Simon, c. kr. notar v Ptuju, dr. Ploj Jakob, odvetnik v Ptuju, Rodošek Martin, veleposestnik v Škorbi, č. o. Klement Šalamun, gvardijan v Ptuju, Strah Jurij, veleposestnik v Hvaletincih, in Franc Urbas, veleposestnik pri Sv. Lovrencu. 2. Iz skupine kmečkih občin: Anton Gregorič, veleposestnik v Ptuju, Jože Zelenik pri Sv. Urbanu, Fric Davorin v Staršah, Grahar Janez na Hajdinju, Sagadin Anton v Sesterzah, Ilesič Franc v Vitomarcih, Anton Potočnik v Kozmineih, Janez Vidovič v Prvencih, Anton Korenjak pri Sv. Barbari v Halozah in Franc Kosér, c. kr. poštar v Jursencih. Skupina veletržcev ima 10 zastopnikov, med temi narodnjak gosp. Andrej Jurca, drugi so Nemci. Iz skupine mest in trgov je voljenih 9 nemških zastopnikov za mesto Ptuj, in narodni kandidat g. Martin Krajnc za trg Črna gora. V novem okrajnem zastopu je tedaj 22 slovenskih, 17 nemških zastopnikov in eden (Adalbert Ružička) neutralen zastopnik. Nemci so napeli vse moči, da bi zmagali v velikem posestvu, ali niso mogli več glasov naberačiti kakor 50, a naših bilo je 178. Četirideset volilcev nebi skoraj moglo priti čez veliko Pesnico, a narodna zavest in disciplina premagala je tudi višjo moč — prijezdili so čez vodo! Lepo je bilo videti orjaške može na bistrh konjih. Živeli slovenski vitezi!

Iz Slov. goric. (»Kajhar«) ima v letošnji 2. št. zopet zanimivo gradivo, kakor n. pr. »katekizem za volitve«, v katerem spet maha pa čast. duhovščini. Dalje lepó opisuje framasono in je opisuje kot najboljše ude človeške družbe, ker niso nikakor nevarni po njegovih mislih cesarskim in kraljevskim kronam; tem so menda po »Štajarskem kmetu« bolj nevarni — duhovniki in jezuitje. In taka sodrga se ponuja — slovenskim vernim kmetom? Ostudna je povest »Pred oltarjem« vedno pogrešamo Slovenci — duhovnikov, a ako se bodo Slovenci brali take povesti, kakor so v »kajharju«, ni čada, da se nekaterim omrzi duhovniški stan. Končno žveče o prerokovanju o koncu sveta. V tem spisu se proti koncu izjavlja, da ne veruje na konec sveta in v sodbo božjo. Sramota torej za vsacega Slovenca, kateri bi podpiral tako sodrgo, kakor je »Štajarski kmet«, torej proč z njim ter si naročajmo rajši »Slov. Gospodarja«, kateremu želimo še enkrat 29 tečajev! —k—

Iz Logarovec pri Ljutomeru. (Zahvala.) Novoustanovljenemu »prostovoljnemu gasilnemu društvu v Logarovcih pri Ljutomeru« prispeli so v pretečenem društvenem letu za nabavo ognjegasilnih orodij naslednji darovi od sledečih p. n. darovalcev: Milostlj. knezoškof Mihael 30 kron; slavna posojilnica v Ljutomeru 160 kron; slavna c. kr. priv. vzajemna zavarovalnica proti požarni škodi v Gradcu 60 kron; g. vitez Jurij Hildebrand, na-

jemnik lova na Murskem polju, 50 kron; vlč. g. Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru, 2 kroni; g. dr. Ivan Križan, kr. profesor v Varaždinu, 10 kron; g. Oton Ploj, c. kr. notar v Gornji Radgoni, 4 krone; g. Anton Šlamberger, c. kr. notar, 4 krone, g. Josip Ivančič, c. kr. davč. kontrolor, 2 kroni, g. dr. Josip Farkaš, zdravnik, 2 kroni, g. Ivan Kukovec, veleposestnik, 2 kroni, g. Martin Čagran, urar, 2 kroni, vsi v Ljutomeru; g. Ivar Gregorinčič, posestnik in lončar v Noršincih pri Ljutomeru, 10 kron in g. Ignacij Hauptman, posestnik in gostilničar v Križevcih na Murskem polju, 1 krono. Imenovano društvo izreka tem potom vsem blagim p. n. darovateljem najprisrčnejšo zahvalo za njih blagohotno naklonjenost in veledušno podporo.

Od Sv. Križa pri Slatini. (O tropinoveu.) [Konec.] Z največjim zaupanjem sem se lotil tudi lani ob trgatvi pridno z napravo tropinoveca. Sedaj sem že popolnoma zaupanje stavil v njega in pripravil sem si ga zopet 3 polovnjake in k temu primešal za domačo porabo namenjena 2 polovnjaka natornega mošta. Nastavil sem bil za oboje 5 polovnjakov sod. Oboje skupaj je zaradi zelo mrzle temperature skozi celi mesec oktober sicer počasi vrelo, ali vendar se je do decembra z drugim vinom vred enako kazalo. Še le meseca januarija sem ga prvokrat pretočil in danes imam z $\frac{3}{5}$ tropinoveca in $\frac{2}{5}$ pristnega vina izvrstno kapljico, katero mi vsakteri dobri spoznavalec vina za prav žlahtno vinsko kapljico pogleda in potrdi. Ko sem to mešanico dal poskusiti nekemu imenitnemu poskuševalcu vina, ni mi ta gospod na prvo besedo verjel. Drugi, ravno tako imenitni strokovnjak vinstva, je to mešanico imenoval: »prav dobra kapljica iz haloških goric«. To je vendar najboljše spričevalo, da je tropinovec v resnici prav dobra kapljica. Po mojem nasvetu jih je 8 vinorejcev s tropinovcem že poskušalo in 5 od teh vinorejcev mi naznanilo, da so s tropinovcem prav zadovoljni. Z ostalimi še o tem nisem govoril. Ko bi bil tropinovec zdravju in vinski trgovini škodljiv, ne bi ga Francozje v tako ogromni množini že toliko let pridelovali. Pridelovanje tropinoveca še celo vlada priporoča; seveda le po načinu, kakor ga nasvetuje č. gospod župnik Jos. Žičkar.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so odredili, da se namestijo generalni nadzorniki vojske, in so imenovali nadzornikoma barona Schönfelda in princa Ludovika Windischgratza. — V državnem zboru se je nadaljevala podrobna razprava o davčni preosnovi. — Delegacije bodo letos zborovale začetkom junija na Dunaju. — Koncem tega meseca bodo na Dunaju občinske volitve v drugem razredu. Da bi uradniki rajši volili liberalce, zahteva finančni minister 2 milijona podpore nekaterim uradnikom.

Češko. Namestnik grof Thun je te dni vsem ravnateljem srednjih šol in učiteljskih pripravnic izdal ukaz, da se mora po šolah gojiti med drugim tudi narodna in verska strpljivost. Vsekako je ta ukaz izdan v obrambo Nemcev in židov.

Štajarsko. »Mainzer Journal« okrea naše Bismarkovce tako-le: »Odposlanstvo iz Štajarske bode knezu poklonilo častno kupo.... Kake zasluge pa ima Bismark za Avstrijo?... Vi podložniki avstrijskega cesarja, ki morete častitati najhujšemu sovražniku svoje dežele! Trikratni »plui« vam!« — In tako jih mnogo sodi v nemškem »rajhu«.

Koroško. Deželni šolski svet je prepovedal rabo slovenščine pri krščanskem nauku v vseh prevalskih šolah in celo v Lješah, kjer so v drugem razredu razven dveh deklic vsi otroci slovenski. Otroci ne smejo več slov. katekizmov v šolo prinesiti. S to prepovedjo, za katero se noben katehet ne more brigati, je deželni šolski svet pokazal najostudnejšo sovraštvo do Slovencev!

Kranjsko. Inženir Glowacki je dobil dovoljenje za šest mesecev, da izdela tehniške priprave za novo železnico od južne železnice med Ljubljano in Borovnico čez Log do Vrhnike. — Na ljubljanski obrtni šoli se začne poduk o pletarstvu 1. aprila. — Na Studencu pri Ljubljani bode poduk za ribiče od 16. do 20. aprila.

Primorsko. V Gorici bodo Slovenci postavili »Narodni dom« v spomin 50letnice vladanja cesarjevega. — Oni dan je odbil tržaški mestni zastop prošnja slov. starišev, naj se pri Sv. Magdalenii ustanovi ljudska šola s slov. in italijanskim jezikom. Spet nova krivica! — V Istri bodo deželnozborske volitve za kmečke občine 16., za mesta 21. in za veleposestvo 24. maja.

Ogersko. Ljudska stranka namerava ustanoviti lastni časnik. Predsedniku te stranke, grofu Ferd. Zicky, so sv. oče Leon XIII. poslali pohvalno pismo. — Vojni minister Krieghammer je izjavil, da on ne dovoli nobene madjarske vojne srednje šole. S tem se je pa Madjarom šila zameril. — Dne 19. t. m. je bilo škofovsko posvetovanje pri kardinalu Vaszaryju; dne 20. t. m. pa je zborovala gosposka zbornica. — Pri vojakih so te dni našli več socijalistiških spisov.

Vnanje države.

Rim. Dne 18. t. m. je bil konzistorij ali zbor kardinalov, v katerem so sv. oče Leon XIII. imenovali 29 novih škofov. Pričetkom konzistorija pa so govorili o volitvi kaldejskega patrijarha.

Francosko. Dne 15. t. m. je v poslanski zbornici ministerski predsednik Ribot obljubil, da bode zboljšal plače državnim delavcem, čim dovolijo razmere. Ob enem je izrazil upanje, da bodo tudi drugi delodajalci posnemali državni vzgled. Zbornica je sklenila, da se ta govor nabije po vseh francoskih občinah.

Nemško. Za nadpredsednika v vshodni Prusiji je imenovan grof Viljem Bismark, sin kneza Bismarka, na mesto grofa Stolberga. S tem je bojda cesar Viljem hotel pokazati, da ni prevelik prijatelj poljedelcev. — Večina berlinskega mestnega odbora je odklonila sklep, naj se staremu Bismarku pošlje posebna spomenica.

Rusko. Vlada namerava v kratkem osnovati stalno zastopstvo pri sv. stolici v Rimu. — Voditelj ministerstva vnanjih zadev, knez Lobanov, postal je minister vnanjih zadev. — Car je izdal ukaz, da sme na trgovski šoli v Odesi biti le toliko odstotkov židov, kolikor odstotkov za šolo plačujejo. Dozdaj je bila ta šola skoro popolnoma požidena.

Bolgarsko. Ministerski predsednik Stojlov blizu tako vlada, kakor poprej Stambulov. Dal je zapreti Cankova in njegove prijatelje. Obdolžili so jih, da so ljudstvo hujskali k ustaji proti knezu. Prav za prav pa Cankova stranka neče brezpogojno podpirati sedanje vlade.

Srbsko. Ta petek se povrne kralj Aleksander s Francoskega. — Oni terek je v Belemgradu umrl bivši vojni minister general Horvatovič, ki se je posebno odlikoval v turško-srbski vojski. — Volitve za srbsko skupščino so razpisane na dan 15. aprila. Vlada dobi gotovo večino, ker se bo volilo po starem volilnem redu, po katerem kralj imenuje tretjino skupščinarjev.

Špansko. Pred tednom je .00 častnikov vsililo v uredništvo dveh listov in nateplo par urednikov. Ker je vojni minister skušal opravičevati pred poslanci po-

stopanje častnikov, poslanci pa temu niso hoteli pritruditi, odstopilo je vse ministerstvo.

Azija. Kitajci se poganjajo z zmagovalnimi Japonci, katerim hočejo odstopiti otok Formoso, ako v to privolijo Francozi. Od Mandžurije pa Kitajci nečejo odstopiti nobenega dela Tega tudi Rusi ne bodo dopustili.

Amerika. V glavnem mestu Brazilije, Rio de Janeiro, je nastal 16. t. m. v vojni šoli upor, ki so pa ga kmalu udušili poklicani vojaki. Šola, v kateri je do 800 kadetov in dijakov, zaprla se je do maja meseca. Upor je bil baje posledica političnih spletk proti vladi.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno-zgodovinska črtica; spisal M. Slekovce.)

(Dalje.)

Razun Vurberga je posedal Ferdinand Marija grof Attems še Dornovo z Markovci, Sv. Križ, Lučnik in Podgoro na Primorskem, Falkenstein, Tanzenberg, Brežice, Reichenburg, Podturen, Landsberg, Hartenstein in Bistriški grad.

Od 22. februarija 1773 oženjen z Marijo Ano, rojeno baronico Gall, s katero je imel devet otrok, ostane v Vurbergu vedno v blagem spominu; kajli ustanovil je tamošnjo duhovnijo in postavil sedanjo lično cerkev Matere božje.

Ko je osivel v službi za domovino, umrl je od mrtvouda zadet zelo naglo dne 23. maja 1820, zapustivši obširna svoja posestva najstarejšemu svojemu sinu Ignaciju Mariji.

Ta se je narodil dne 24. februarija 1774 ter je po očetovi smrti postal deželni glavar, l. 1821. tajni svetovalec, pozneje še vitez reda železne krone I. vrste. Umrl je poln zasluga za cesarja in domovino l. 1862.

Po njem je Vurberg podedoval njegov stričnik Friderik grof Attems, deželni poslanec na Štajarskem in ravnatelj štajarske hranilnice, ki je bil kot lastnik v deželno zemljiško knjigo vpisan dne 30. decembra 1864. Ta je grajščino dne 1. maja 1885 prodal Francu Leidenfrostu, veleposestniku in dvornemu vinotrčcu na Dunaju, ki se je dal s svojo hčerjo Karolino, omoženo Troll, že dne 6. t. m. kot lastnik vknjižiti. Ko pa je on dne 23. maja 1893. l. 73 let star umrl, postala je imenovana Karolina s svojim soprogom Ferdinandom Troll-om, bivšim dimnikarskim mojstrom na Dunaju, lastnica starodavnega Vurberga.¹⁾

III. Grajščina.

Vurberški grad je svoje dni imel lastno gosposko. Tamošnja grajščina izvrševala je namreč do l. 1850. razun civilne sodnje oblasti čez svoje podložnike tudi deželno — kazensko — sodnijo v njej odkazanem okraju. Politični okraj vurberske grajščine je obsegal sedanje katastralne občine in kraje: Grajščak, Krčevino in Vumbah; potem Zaversko ves, Gornji in Spodnji Duplek in Dvorjane ali Sv. Martin; Gornje in Dolnje Koreno, Zimico, Žikarce, Čermljenšak, Selce, Zavrh, Nadvišec, Rogoznico in Stražišče ali Sv. Barbaro. Prve tri spadajo dandanes v ptujski okraj, drugih pet v mari-borski, ostale pa k Sv. Lenartu v Slov. gor.²⁾

Ta okraj, ki je vseskozi hribovit, je početkom tega veka brojil 1149 hiš in 4506 prebivalcev. Obsegal je 10.214 oralov in 1568 □ sežn., in sicer: 2325 oralov 1513 □ sežn. njiv, 1316 oralov 1451 □ sežn. travnikov

¹⁾ Deželna zemljiška knjiga v Gradcu.

²⁾ F. Raisp, Pettau, 294.